

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון ס"ג - פרשת פקודי תשפ"ה

יותר על לימוד 'תורה לשמה'.
בזה מוסיף רבינו ומפרש את הפסוק
בפרשה:

'אלה פקודי המשכן' - זו היא התורה
הקדושה, שהמילה 'תורה' עולה
בגימטריא 'פקודי המשכן', וכוונת
הפסוק לפרש מי הם 'פקודי המשכן',
כלומר, מי הם אלו שזכו ללמוד תורה
לשמה?

'משכן העדות' - התורה עצמה, הנקראת
'משכן', היא העדות על לומדיה, האם
הם לומדים אותה כראוי ולשם שמים.
כי כאמור, מי שלומד תורה לשמה, זוכה
ממנה לדברים הרבה, ואם הוא אכן 'זכה'
שיתגלו לו רזי תורה, וינעשה כמעין
המתגבר, וכן הלאה, אז יש 'עדות'
מהתורה שהוא לומד אותה לשמה.

יום שלישי

הגלות והגאולה - תלויים בתורה

ארבע גלויות גלו ישראל בין האומות:
גלות בבל, גלות מדי ופרס, גלות יון
וגלות אדום וישמעאל.

הגלות הראשונה ארכה שבעים שנה,
לאחר חורבן בית המקדש הראשון.
ומאז חורבן הבית השני, אנחנו כבר
מצויים כמעט אלפיים שנה, ועדיין לא
נגאלנו.

רבינו 'עטרת ראשנו' רבי דוד אביחצירא,
נכדו של מרן 'אביר יעקב', דורש על
כך בספרו 'פתח האוהל', שהפסוקים
בפרשה רומזים על הגלויות הללו, ועל
הסיבה שלהם:

'אלה פקודי המשכן, משכן העדות' -
מדוע התמשכן המשכן, כלומר, בית
המקדש, שתי פעמים?

והתשובה לכך, 'העדות', מפני התורה
הקדושה, שהיא עדות לישראל, ובגלל
עון ביטול תורה חרבו המקדשות
שבישראל, כמו שאמר הנביא ירמיהו

תהיה כל עבודתו רצויה ומקובלת לפני
הקב"ה.

יום שני

מהו 'לימוד תורה לשמה'

כל אדם חייב לקבוע עיתים לתורה,
לעסוק בה וללמוד אותה.

אך הלימוד המשובח ביותר, כמו שאמרו
חז"ל, הוא זה שנלמד 'לשמה', ללא פניות,
ללא מחשבות זרות של כבוד, של שררה
ודיינות או של ריוח ממוני כל שהוא.

בפרקי אבות (פ"ו מ"א) האריכו חז"ל
במעלתו של לימוד תורה לשמה, וכך
אמר רבי מאיר:

"כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים
הרבה. ולא עוד, אלא שכל העולם כולו
כדאי הוא לו. נקרא 'רע', 'אָהוב', אוהב
את המקום, אוהב את הבריות, משמח
את המקום, משמח את הבריות,
ומלבשתו ענוה וירא, ומכשרתו להיות
צדיק וחסיד, וישר ונאמן, ומרחקתו מן
החטא, ומקרבתו לידי זכות, ונהנין ממנו
עצה ותושיה, בינה וגבורה, שנאמר
(משלי ח טז) 'לי עצה ותושיה אני בינה
לי גבורה', ונותנת לו מלכות וממשלה
והיקור דין, ומגלין לו רזי תורה, ונעשה
כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק,
והוי צנוע וארך רוח ומוחל על עלבונו,
ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים".
עד כאן לשון המשנה.

על זה מוסיף מרן 'אביר יעקב' בספר
'פיתוחי חותם', ואומר:

המשנה הרי פירשה מה הן המעלות
של מי שלומד תורה לשמה, ממילא
בדברים הללו יוכל כל יהודי לבחון את
עצמו, האם הוא אכן לומד לשמה, כי
יבדוק האם הוא השיג את כל המעלות
האלו.

ואם הוא לא זכה להשיג את המעלות
המוזכרות במשנה, סימן בידו שעדיין
לימודו אינו כראוי, והוא צריך להקפיד

יום ראשון כמה גדולים מעשיהם של ישראל

בני ישראל הם העם הנבחר, ובתוכם
בחר הקב"ה להשכין את שכנתו, כדי
שתהיה לו 'דירה בתחתונים'.

מצד עצם העובדה שבקרבם שוכנת
השכינה, יש מחויבות גדולה ועצומה
על ישראל, לשמור על כבוד השכינה,
ולא לגרום בחטאים שלהם פגם בכבוד
השכינה. כי אינו דומה מי שחוטא כלפי
המלך בכפר מרוחק, לאיש מעבדי המלך
החוטא בתוך ארמון המלוכה.

רבינו ה'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי
חותם' מבאר שעל זה הזהיר הקב"ה את
משה בפרשת המשכן:

'אלה פקודי המשכן' - 'משכן' רמז
לשכינה הקדושה, השוכנת בקרב
ישראל.

'אשר פקד על פי משה' - על זה ציוה
הקב"ה את משה, שיאמר לישראל,
שישמרו את השכינה כראוי.

וכיצד נעשית שמירה זו?

'עבודת הלויים' - על ידי עבודתם של בני
לוי, כלומר, עבודת בני ישראל לאביהם
שבשמים, כמו עבדים אל יד אדוניהם.

'ביד איתמר' - תועלת עצומה תהיה
לעבודת תיקון השכינה, אם היא תהיה
'ביד איתמר', כי המילה 'איתמר' עולה
בגימטריא 'תורה מי', והיא התורה
הקדושה, שניתנה למשה רבינו אחרי
שעמד בהר ארבעים יום וארבעים לילה.
עוד רמז יש במילה 'איתמר', שהיא
אותיות 'מיראת', לרמז שעבודת האדם
צריכה להיות באופן של יראת שמים
ומתוך כוונה נכונה, כדי שהעבודה תשיג
את תיקון השכינה המיוחל.

ומסיים הפסוק, שהנהגת האדם במעשיו
צריכה להיות כמו שהוא 'בן אהרון הכהן',
להיות אוהב שלום ורודף שלום, ובזה

קדו טללי ברכה

(ירמיה ט יא-יב) 'על מה אבדה הארץ, ויאמר ה', על עזבם את תורתך'.

וזה הפירוש בהמשך הפסוק **'פקודי המשכן'**, מלשון חסרון, שבגלל 'העדות' הזו, כלומר, ביטול תורה, נחסר ונפקד מבני ישראל פעמיים בית המקדש שהיה להם.

ואמנם, היה מקום לטעות ולומר, שבדורות אחרונים, בעת שישראל מצויים בגלות, ואין להם בית המקדש, הם גם לא יכולים לקיים את כל מצוות התורה בשלימותן, שהרי חלק מהמצוות תלויות בבניין הבית, ואין להם כהנים ולויים, קרבנות ועוד, וממילא אין להם יכולת לקרב את הגאולה על ידי התורה. אך אין זה נכון, אלא אחד המרבה ואחד הממעיט, ובלבד שיכוון ליבו, ואם בני ישראל, אפילו בגלות, עם מיעוט מצוות, יקיימו אותן בקפידה ובדקדוק, ובכוונה הנכונה, יזכו לקרב את הגאולה ולהביא את בנין בית המקדש השלישי.

ועל זה סיים הפסוק **'ובצלאל בן אורי בן חור'**, והמילה **'בצלאל'** עולה בגימטריא **'קול טוב'**, לרמוז ולומר, שאפילו במקום שאין לכם יכולת לקיים מצוות, כי הן אינן נוהגות בזמנכם, עדיין תוכלו לקיים אותן על ידי 'קול', כלומר, על ידי לימוד דיניהן בתורה, ואז יחשב לכם כאילו קיימתם אותן בכל פרטיהן ודקדוקיהן.

יום רביעי

קדושת האותיות

רבינו 'אביר יעקב' מאריך בספרו 'פיתוחי חותם' בענין קדושת אותיות התורה, ומדגיש שהאותיות מהן נכתבה התורה הן לא רק סימנים כדי שנוכל לקרוא מילים ופסוקים, אלא יש בהן קדושה עצומה, מעבר לצורה שלהן.

כל אחת מאותיות התורה נכתבה על ידי הקב"ה בעצמו, והיא לא סתם צורה, אלא יש בה סימנים על אורות רוחניים נשגבים, שהשתלשלו וירדו עד שהגיעו לצורת האותיות שאנו רואים. כלומר, המקור של אותיות התורה הוא גבוה מעל גבוה.

מכאן ניתן ללמוד, כמה חייב כל אחד להזהר כאשר הוא מוציא מפיו את האותיות של לשון הקודש, להקפיד מה הוא אומר, הן בתפילה והן בלימוד

התורה. ותמיד יחשוב לנגד עיניו את הידיעה שהוא עוסק במשהו קדוש ונשגב.

מוסיף רבינו ומחשב את סך אותיות התורה, שיש בה כ"ב אותיות, ועליהם מתווספים גם האותיות הסופיות 'מנצפ"ך', והם יחד עשרים ושבע אותיות. ואם נחשב את מנין הגימטריא של כל עשרים ושבע האותיות הללו, יעלה החשבון למספר 1775.

וזה מרומז כפתור ופרח בפרשת נדבת המשכן:

'ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ויום לעמודים' שהרי אותיות התורה, שהמספר שלהם הוא 1775, הם 'ווי העמודים', כלומר, הם העמודים המחזיקים את העולם כולו, ומהקדושה שלהם נבנה העולם.

וממשיך הפסוק: **'וציפה ראשיהם וחי שק אותם'** - זה רומז על האורות הרוחניים הגבוהים שמולבשים באותיות התורה, כי הם השתלשלו וירדו דרגה אחרי דרגה, עד שיכלו לרדת לעולם הזה, ושתהיה לבני אדם אחיזה בהם.

ולכן יש חובה גדולה לכל אחד שעוסק באותיות התורה, לשמור על קדושתן, וכך יוכל להשיג את האורות הגבוהים הטמונים בהן.

יום חמישי

קדושת התפילין

כמה גדולה ומרוממת היא מצות תפילין, שהרי היא עמדה לבני ישראל בעת שיצאו ממצרים, אפילו קודם שהצטוו בה. ואף בזכות התפילין נקרע להם הים. התפילין גם מלאים בשמות קדושים וברמזים מופלאים ונשגבים.

כגודל קדושתם של התפילין, כך גם גדול החיוב של כל יהודי שמניח תפילין, להשמר ולהזהר בקדושה שלהן.

רבינו 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' מביא לכך רמז מהפסוקים האמורים בפרשת עשיית הציץ:

'ויעשו את ציץ הזהב נזר הקודש' - אלו תפילין של ראש, שדומים לציץ ונזר המונחים על הראש, בין העיניים. וגם יש לזה רמז בסופי האותיות של המילים **'ציץ נזר הקודש'**, צ' ר' ש', שהן עולות בגימטריא 'תפילין', עם כ"א האזכרות

של שמות הקודש המוזכרים בהן. ואמר הפסוק בהמשך, שיש לעשות את התפילין **'זהב טהור'**, בקדושה ובטהרה.

'קודש לה' - זה רומז למה שאמרו חז"ל בגמרא (ברכות ו), שהקדוש ברוך הוא בעצמו מניח תפילין.

ועצם ידיעה זו, צריכה לעורר כל אחד, כאשר הוא ישים אל ליבו שהוא עונד ולובש על ראשו את כתרו של הקב"ה, וממילא יזהר מאד בקדושה שלהם.

יום שישי

הטלית המכסה את התפילין

האריז"ל אמר (שער הכוונות דרושי ציצית ה) שיש לשים את הטלית מעל התפילין שבראש, ולכסות עם הטלית את התפילין, ולהקפיד שלא יישארו התפילין מגולות, ללא כיסוי.

אמנם מרן בשולחן ערוך (או"ח כז יא) חולק וכותב שאדרבה, טוב לתפילין של ראש שיהיו מגולות, ולא יכסה אותן עם הטלית.

רבינו 'אביר יעקב' ב'פיתוחי חותם' מביא רמז ומקור לשיטת האריז"ל, בפסוקי עשיית הציץ.

הציץ, שהוא אחד משמונת בגדי הכהן הגדול, נאמר בו שיש לתת על הציץ פתילי תכלת, ולקשור אותו בהם על המצנפת.

ובדרך רמז אפשר לדרוש זאת על הציצית, שיש לעטוף בה את הראש, מעל התפילין, וכך לא יהיו התפילין מגולות, וכדברי האריז"ל.

וכך יתפרש הפסוק: **'ויתנו עליו פתיל תכלת'** - תנו את הציצית, **'על המצנפת'** - על התפילין, **'מלמעלה'** - כדי שהציצית תעטוף ותכסה את התפילין מלמעלה.

ומסיים הפסוק: **'כאשר ציוה ה' את משה'** - לרמז על פרטי הדינים וההלכות שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, בתורה שבעל פה, שהכל רמוז וטמון בתוך התורה שכתב, כמו דעה זו, בהלכות תפילין, שמרומזת בתוך פסוקי הציץ.

ומוסיף רבינו ואומר, שבודאי חז"ל לא חידשו דבר שאין לו מקור בתורה, וכל פרטי הדינים והחומרות, המנהגים וההלכות, לכולן יש שורש ואסמכתא מן התורה. ואת כולן מסר הקב"ה למשה בסיני.

